

**Sygn. akt VII Ua 86/20**

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 marca 2021 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący SSO Monika Roslan – Karasińska (spr.)

Sędziowie SO Agnieszka Stachurska

SO Małgorzata Jarząbek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 4 marca 2021 r. w Warszawie

sprawy R. K.

przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W.

o ustalenie stopnia niepełnosprawności

na skutek apelacji wniesionej przez organ rentowy

od wyroku Sądu Rejonowego dla (...)Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 7 września 2020 r. sygn. akt VI U 531/19

1. zmienia zaskarżony wyrok częściowo w ten sposób, że uznaje, iż R. K. przysługuje prawo do karty parkingowej na okres 5 lat,
2. w pozostałym zakresie oddala apelację.

SSO Agnieszka Stachurska SSO Monika Roslan- Karasińska SSO Małgorzata Jarząbek

**Sygn. akt VII Ua 86/20**

## UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla (...)Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 7 września 2020 r. zmienił zaskarżone orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. zwanego dalej (...) lub „organem rentowym” z dnia 8 września 2019 r., znak: (...). (...).1. (...).2019 w ten sposób, że R. K. został uznany za osobę niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym na stałe oraz, że przysługuje mu prawo do karty parkingowej na stałe (wyrok z dnia 7 września 2020 r., k. 59 a. s.).

Sąd I instancji ustalił, że odwołujący na dzień orzekania miał 67 lat, z zawodu jest operatorem sprzęzarek, mechanikiem oraz posiada uprawnienie elektryczne i gazowe. Odwołujący wykonywał różne prace związane z zawodem. Aktualnie nie pracuje. Korzysta ze świadczeń emerytalnych. Odwołujący cierpi na zaawansowane zmiany zwyrodnieniowo-dyskopatyczne kręgosłupa lędźwiowego z wielopoziomowymi osteofitami mostkującymi, zwyrodnienie bioder, zwyrodnienie kolan, zwyrodnienie stawów skokowych oraz niedokrwienie kończyn dolnych. Jest on osobą z naruszoną sprawnością organizmu niezdolną do pracy. Wymaga też czasowej i częściowej pomocy innej osoby w celu pełnienia ról społecznych i w zaspokojeniu podstawowych potrzeb życiowych. W szczególności chodzi o wykonywanie czynności porządkowych w gospodarstwie domowym i zakupów oraz niektórych czynności związanych z robieniem i

ubieraniem i toaletą. Ze względu na stopień dysfunkcji narządu ruchu i ograniczenie możliwości lokomocji, ubezpieczony spełnia warunki określone w ustawie – Prawo o ruchu drogowym, uprawniające do otrzymania karty parkingowej, albowiem ma znacznie zmniejszoną wydolność chodu i znacznie ograniczoną możliwość samodzielnego poruszania się. Jego stan zdrowia nie rokuje poprawy, ponieważ zmiany zwyrodnieniowe mają charakter mnogi, zaawansowany i utrwalony. Odwołujący spełnia przesłanki do zaliczenia go do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym na stałe, a także przesłanki do przyznania mu karty parkingowej na stałe. Orzeczeniem z dnia 5 października 2018 r., nr (...), Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. zaliczył R. K. do lekkiego stopnia niepełnosprawności, symbol przyczyny niepełnosprawności 05-R, na okres do 5 października 2021 r. W pkt 9 orzeczenia Zespół orzekł, że ubezpieczony nie spełnia przesłanek określonych w art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym. Od powyższego orzeczenia R. K. wniósł odwołanie. W wyniku jego rozpoznania Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. orzeczeniem z dnia 7 września 2019 r., nr (...). (...)1. (...)2018, zmienił zaskarżone orzeczenie w części dotyczącej stopnia niepełnosprawności i daty, do której wydaje się orzeczenie i zaliczył ubezpieczonego do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, na okres do dnia 30 września 2022 r., zaś w pozostałej części zaskarżone orzeczenie zostało utrzymane w mocy.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił w oparciu o wnioski zawarte w opinii głównej i opinii uzupełniającej biegłego z zakresu ortopedii i traumatologii narządu ruchu. Opinie te zostały sporządzone w sposób fachowy i jasny, a ich wnioski są logicznie uzasadnione. W toku postępowania (...) zgłaszał zastrzeżenia do opinii głównej, które jednak zostały przekonująco wyjaśnione przez biegłego w jego niezakwestionowanej opinii uzupełniającej. Biegły w opinii uzupełniającej wyjaśnił, że wiek odwołującego oraz zaawansowanie i utrwalenie zmian zwyrodnieniowych zlokalizowanych w czterech stawach kończyn dolnych nie rokuje poprawy jego stanu zdrowia. Ubezpieczony nie kwestionował wniosków opinii głównej i uzupełniającej biegłego.

W toku niniejszej sprawy Sąd Rejonowy ustalił, że odwołujący spełnia przesłanki do zaliczenia do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na stałe. (...) co prawda również zaliczył ubezpieczonego do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym, jednak tylko na czas określony do 30 września 2022 r. Sąd I instancji oparł się w tej materii na opinii głównej i uzupełniającej biegłego sądowego z zakresu ortopedii i traumatologii, który ma wiedzę specjalistyczną, pozwalającą mu ocenić stan zdrowia badanego. Biegły przekonująco argumentował również za przyznaniem stopnia niepełnosprawności na stałe, słusznie zwracając uwagę na zaawansowanie zmian zwyrodnieniowych, wiek odwołującego i charakter zmian zwyrodnieniowych, które nie rokuje poprawy jego stanu zdrowia. Wobec tego ubezpieczony powinien zostać zaliczony do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na stałe. Ponadto Sąd Rejonowy ustalił również, że odwołujący spełnia przesłanki do przyznania karty parkingowej na stałe, również w tym zakresie opierając się na opiniach biegłego. Odwołujący ma orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności, a przyczyną niepełnosprawności jest schorzenie o symbolu 05-R, czyli upośledzenie narządu ruchu, co znacznie ogranicza możliwości samodzielnego poruszania się, a jego stan zdrowia nie rokuje poprawy. Wobec tego zasadnym jest przyznanie odwołującemu uprawnienia do karty parkingowej na stałe, co oznacza, że spełnia przesłanki określone w art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym. Tym samym uznano, że jego odwołanie jest zasadne i skutkuje zmianą zaskarżonego orzeczenia (...) i poprzedzającego je orzeczenia (...).

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. w dniu 2 listopada 2020 r. złożył apelację od w/w wyroku zaskarżając w części dotyczącej ustalenia prawa do karty parkingowej na stałe zarzucając mu naruszenie przepisów prawa materialnego polegające na uchybieniu standardom wydawania karty parkingowej zawartych w art. 6b ust. 3 pkt 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zwanej dalej „ustawą o rehabilitacji” oraz art. 8 ust. 3a ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym zwanej dalej „ustawą o ruchu drogowym”. Organ rentowy wniósł o zmianę wyroku poprzez wykreślenie zapisu w brzmieniu „oraz przysługuje mu prawo do karty parkingowej na stałe”, bądź o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia.

W uzasadnieniu apelacji (...) wskazał, że ustawa prawo o ruchu drogowym określa zamknięty katalog uprawnionych do uzyskania karty parkingowej, które muszą spełnić łącznie dwa kryteria ustalone przez

ustawodawcę. Pierwsze z nich wyraża się w posiadaniu statusu osoby niepełnosprawnej w znacznym lub umiarkowanym stopniu potwierdzonego stosownym orzeczeniem, zaś drugie dotyczy ustalenia występowania znacznego ograniczenia możliwości samodzielnego poruszania się, czego potwierdzeniem jest wyłącznie zawarte w orzeczeniu o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności literalne wskazanie w zakresie spełnienia przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy o ruchu drogowym w przypadku osób zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. W jego ocenie w dniu orzekania nie stwierdzono u ubezpieczonego znacznie ograniczonych możliwości samodzielnego poruszania się, co odzwierciedla opis jego funkcjonowania zawarty w ocenach lekarza – przewodniczącego. Powołując się na przepis art. 8 ust. 4 ustawy o ruchu drogowym w związku z art. 6b ust. 3 pkt 9 ustawy o rehabilitacji (...) wskazał, że kartę parkingową wydaje się na okres ważności orzeczenia, jednak nie dłużej niż na 5 lat (apelacja z dnia 2 listopada 2020 r., k. 84-85 a. s.).

W odpowiedzi na apelację z dnia 10 grudnia 2020 r. R. K. wniósł o oddalenie apelacji w całości oraz o uznanie wyroku Sądu I instancji za prawidłowego w całości. W treści środka zaskarżenia odwołujący streścił czynności, które były podejmowane w toku postępowania wyjaśniającego oraz sądowego. Wskazał przy tym, że Sąd Rejonowy trafnie oparł wyrok na stanowisku biegłego sądowego z zakresu ortopedii, który stwierdził, iż ze względu na stopień dysfunkcji narządu ruchu i ograniczenia możliwości lokomocji spełnia warunki określone w ustawie prawo o ruchu drogowym uprawniających do otrzymania karty parkingowej z powodu znacznie zmniejszonej wydolności chodu i ograniczenia możliwości samodzielnego poruszania się. Następnie ubezpieczony przytoczył stanowisko zawarte przez (...) w apelacji, co do którego wskazał, że stan jego zdrowia ulega pogorszeniu, pomimo rehabilitacji i stosowania środków farmakologicznych. W jego ocenie schorzenia oznaczone symbolem O3-L i O7-S należało zaliczyć do niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym. Odwołujący uznał, że stan jego zdrowia predysponuje jego do przyznania umiarkowanego stopnia niepełnosprawności i karty parkingowej na stałe (odpowiedź na apelację z dnia 10 grudnia 2020 r., k. 94-98 a. s.).

#### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Apelacja Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności jest zasadna w części, zaś w pozostałym zakresie podlegała oddaleniu.

Rozważania należy rozpocząć od wskazania, że Sąd I instancji prawidłowo przeprowadził postępowanie w sprawie. Sąd Okręgowy podziela dokonane przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne przedstawione w motywach zaskarżonego wyroku. Nie zachodzi zatem potrzeba ich szczegółowego powtarzania (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r., sygn. akt II UKN 61/97 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 1999 r., sygn. akt I PKN 521/98). Apelujący również nie wniósł żadnych zastrzeżeń względem ustaleń faktycznych sporządzonych przez Sąd I instancji. Potwierdzeniem tego są poczynione zarzuty jedynie w zakresie naruszenia przepisów prawa materialnego.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o rehabilitacji ustala się trzy stopnie niepełnosprawności, które stosuje się do realizacji celów określonych ustawą: znaczny, umiarkowany oraz lekki.

Z art. 4 ust. 2 ustawy o rehabilitacji wynika z kolei, że do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Zaś do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne (art. 4 ust. 3 tej ustawy).

Na podstawie z art. 6b ust. 3 pkt 9 ustawy o rehabilitacji, w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności spełnienie przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 3a pkt 1 i 2 ustawy o ruchu drogowym może zostać stwierdzone jedynie w przypadku ustalenia przyczyny

niepełnosprawności oznaczonej symbolem 04-O (choroby narządu wzroku), 05-R (upośledzenie narządu ruchu) lub 10-N (choroba neurologiczna).

Jak stanowi art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy o ruchu drogowym kartę parkingową wydaje się osobie niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.

Organ rentowy w treści apelacji uznał, że dwa ostatnie wyżej wymienione przepisy zostały rażąco naruszone przez Sąd I instancji. Przy tym zauważył, że koniecznym jest, aby osoba odwołująca legitymowała się orzeczeniem o umiarkowanym bądź znacznym stopniu niepełnosprawności oraz, że występuje u niej znaczne ograniczenie możliwości samodzielnego poruszania się. W ocenie Sądu Okręgowego dwie przesłanki zostały spełnione w toku niniejszego postępowania. Sąd I instancji, badając wskazaną kwestię, dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych. W rozpatrywanej sprawie opinie główną i uzupełniającą sporządził biegły z zakresu ortopedii, które ocenione zostały za rzetelne, racjonalne, wewnątrznie spójne, logiczne oraz oparte na dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy. Sąd Okręgowy w pełni podzielił dokonane w nich ustalenia, w szczególności że ubezpieczony jest niepełnosprawny w stopniu umiarkowanym oraz, że powinien posiadać prawo do karty parkingowej. Zdaniem Sądu II instancji, brak jest podstaw do zanegowania takiego stanowiska biegłego. Tym bardziej, że wydane opinie przez biegłego zawierają pełne i jasne uzasadnienie, uwzględniające rozpoznane u ubezpieczonego schorzenia i stopień ich nasilenia po przeprowadzonym leczeniu. Biegły sądowy obowiązany jest orzekać zgodnie z wiedzą medyczną, posiadanymi kwalifikacjami i obowiązującymi przepisami. Zatem jego pole orzekania nie jest ograniczone żadnymi dodatkowymi kryteriami, poza obowiązującymi przepisami. Dlatego zdaniem Sądu II instancji sporządzonym opiniom nie można odmówić rzetelności i fachowości co do medycznej oceny stanu zdrowia wnioskodawcy w odniesieniu do obowiązujących przepisów.

Biegły sądowy M. G. stwierdził, że przyczyną niepełnosprawności był symbol 05-R spowodowany naruszeniem sprawności narządu ruchu odwołującego dający podstawy do ustalenia uprawnień wynikających z ustawy Prawo o ruchu drogowym. To zaś oznacza, że ubezpieczony spełnia przesłanki określone w wymienionej ustawie. Przy tym biegły miarodajnie uzasadnił na podstawie jakich przesłanek odwołujący ma znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się. Zaawansowane zmiany zwyrodnieniowo-dyskopatyczne kręgosłupa lędźwiowego z wielopoziomowymi osteofitami mostkującymi, zwyrodnienie bioder, kolan i stawów skokowych powoduje znacznie zmniejszoną wydolność chodu i znacznie ograniczoną możliwość samodzielnego poruszania się.

Organ rentowy polemizując w apelacji ze stanowiskiem Sądu Rejonowego, nie zawarł w środku zaskarżenia żadnych argumentów, które mogłyby wzruszyć rzetelność opinii sporządzonych przez biegłego sądowego, a w konsekwencji prawidłowość rozstrzygnięcia Sądu I instancji. (...) zgłosił podobne zastrzeżenia co na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego. Wymaga podkreślenia, że biegły wyczerpująco odniósł się do zarzutów strony przeciwnej, czego dowodem jest brak kolejnych zarzutów do sporządzonej przez niego opinii uzupełniającej.

Zgodnie z art. 286 k.p.c. sąd może zażądać ustnego wyjaśnienia opinii złożonej na piśmie, może też w razie potrzeby zażądać dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych. Samo niezadowolenie stron z opinii biegłych nie uzasadnia jednak zażądania dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych, tym bardziej, gdy strony nie zgłosiły do nich żadnych zastrzeżeń. Sąd, w ramach zastrzeżonej dla niego swobody, decyduje, czy ma możliwość oceny dowodu w sposób pełny i wszechstronny, czy jest w stanie prześledzić jego wyniki oraz - mimo braku wiadomości specjalnych - ocenić rozumowanie, które doprowadziło biegłego do wydania opinii. Sąd czyni to zapoznając się z całością opinii, w szczególności z przedstawionym w niej materiałem dowodowym oraz wynikami badań przedmiotowych i podmiotowych. Z powyższych względów Sąd Okręgowy nie widział potrzeby uzupełniania opinii biegłych, a tym bardziej - zlecenia sporządzania opinii kolejnemu biegłemu. Stanowisko to jest zgodne z utrwaloną w orzecznictwie Sądu Najwyższego linią orzecniczą. wyjaśnił, że dowód z opinii biegłego jak i instytutu ma szczególny charakter, a mianowicie korzysta się z niego w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych. W świetle art. 286 k.p.c. sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z dalszych biegłych lub z opinii instytutu, gdy zachodzi tego potrzeba, a więc wówczas gdy opinia złożona już do sprawy zawiera istotne braki, względnie też nie wyjaśnia

istotnych okoliczności (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 1974 r., sygn. akt II CR 817/73). Jeżeli opinia biegłego jest tak kategoryczna i tak przekonująca, że sąd określoną okoliczność uznaje za wyjaśnioną, to nie ma obowiązku dopuszczania dowodu z dalszej opinii biegłych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 1974 r., sygn. akt II CR 638/74).

Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że zdiagnozowany stan zdrowia u odwołującego w pełni uzasadnia przyznanie mu prawa do karty parkingowej. W tym zakresie orzeczenie Sądu I instancji było prawidłowe. Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 385, jak w punkcie 2 wyroku. Należy jednak zważyć, że Sąd Rejonowy błędnie uznał, iż ubezpieczonemu przysługuje prawo do tej karty na stałe. W tym zakresie apelacja złożona przez organ rentowy okazała się być w pełni uzasadniona. Sąd I instancji przy wydawaniu orzeczenia pominął dyspozycje zawarte w przepisach ustawy o ruchu drogowym. W świetle art. 8 ust. 4 tej ustawy Kartę parkingową osobie, o której mowa w ust. 3a pkt 1 i 2, wydaje, za opłatą i po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, przewodniczący powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji na podstawie wydanego przez zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności: 1) orzeczenia o niepełnosprawności, 2) orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, 3) orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień – wraz ze wskazaniem, o którym mowa w art. 6b ust. 3 pkt 9 ustawy o rehabilitacji. W rozumieniu art. 8 ust. 5c w/w ustawy Kartę parkingową wydaje się osobie, o której mowa w ust. 3a pkt 1 i 2, na okres ważności orzeczenia, o którym mowa w ust. 4, jednakże nie dłużej niż na okres 5 lat. Zatem wspomniana ustawa w art. 8 ust. 5c dopuszcza możliwość przyznania karty parkingowej na maksymalny okres 5 lat. Ustawodawca nie przewidział w ustanowionych przepisach wydania karty parkingowej na stałe. Sąd I instancji nie zastosował przy rozstrzygnięciu sprawy dyspozycji tego przepisu, co spowodowało, że wydane orzeczenie w tym zakresie było nieprawidłowe. W konsekwencji Sąd II instancji w punkcie 1 wyroku orzekł zgodnie z art. 386 § 1 k.p.c.

SSO Agnieszka Stachurska SSO Monika Roslan – Karasińska (spr.) SSO Małgorzata Jarząbek